

Aan: Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Inspraakpunt winningsplan LDS
Postbus 111
9200 AC Drachten

Van: Stichting GAS DrOvF
Kallenkote 1
8345 HA Kallenkote

Betreft: Een gecombineerde zienswijze op:

1. Ontwerp-instemmingsbesluit d.d. 30 november 2021 op het winningsplan LDS d.d. 18 november 2021, kenmerk V-4215 en addendum d.d. 29 maart 2021.
2. Ontwerpbesluit d.d. 30 november 2021 behorend bij omgevingsvergunning d.d. 23 april 2021 voor het wijzigen van locatie Wapse (in productie nemen van de putten LDS-01 en LDS-02), kenmerk V-9175. Op 13 oktober 2021 is deze aanvraag aangevuld met het afwijkende bestemmingsplan art. 2.10, lid 2 Wabo.

Datum: 11 januari 2022

Geacht Ministerie,

Stichting GAS DrOvF is er voor allen die zich zorgen maken over de (negatieve) gevolgen van gaswinning in Zuid-West Drenthe, Noord-West Overijssel en Zuid-Oost Friesland. GasDrOvF heeft een sterk netwerk om tegengas te geven in de gemeenten Westerveld, Steenwijkerland en Weststellingwerf. De gaswinning in deze 3 gemeenten roept onder bewoners hoe langer hoe meer weerstand en onbegrip op.

Ten aanzien van de procedure:

1. Er ontbreekt samenhang in de gestarte procedure
Op www.mijnbouwvergunningen.nl staat dat er is gekozen voor een gecoördineerde procedure zodat de samenhang van de ter-inzage-gelegde ontwerp-besluiten voor iedereen duidelijk zou zijn. Daarvan is geen sprake omdat tevens een omgevingsvergunningsaanvraag (+ milieuvergunning) is aangevraagd voor het slaan van de twee putten LDS-01 en LDS-02. Maar het ontwerp-besluit daarvan ontbreekt evenals een uitleg over de reden
2. Adressen ontbreken in beide ontwerpbesluiten voor het winningsplan én de omgevingsvergunning
Het is dus niet duidelijk waar de zienswijze kan worden ingediend. Daarom hanteren wij het adres van Drachten (bovenaan in onze brief).

Situatie LDS

Mijnbouwbedrijf Vermilion mag op grond van winningsvergunning Drenthe VI aanvragen indienen om gas uit (nieuwe) gasvelden te winnen. Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (hierna: ministerie) heeft meerdere vergunningsaanvragen ontvangen voor een nieuwe winning: namelijk

winningsplan 'Leemdijk, De Bree, Smitstede' (hierna: LDS) en daarnaast twee omgevingsvergunningen. De éne omgevingsvergunningaanvraag heeft betrekking op het mogen slaan van twee putten op de (bestaande) locatie Wapse en de andere omgevingsvergunningaanvraag voor het in productie (kunnen) nemen van de twee putten.

ZIENSWIJZE ONTWERP-INSTEMMINGSBESLUIT WINNINGSPLAN LDS

1. De ervaring met de negatieve effecten van de gaswinning in Groningen laat zien dat zowel overheid als ook de bedrijven die verantwoordelijk zijn voor gaswinning geen verantwoorde keuzes maken t.o.v. bewoners. Gaswinning zorgt voor aardbevingen en bodemdaling
2. Bij gaswinning komen veel schadelijke stoffen vrij die, na zeer beperkte behandeling, gewoon weer terug in de grond worden gedumpt, zonder dat deze voldoende zijn gereinigd. Terwijl veld Diever onder een Natura 2000-gebied ligt is er in 2014 niet alleen onder geboord maar is ook sprake geweest van zuurstimulatie, wat een vorm van fracken is. Bovendien is sprake geweest van het versneld winnen van gas in zowel veld Diever als veld Vinkega. Dat viel samen met de constatering dat meerdere velden op elkaar reageren en dat de winning uit veld Diever zal leiden tot een cumulatieve bodemdaling boven de kritische grenswaarde van het waterschap. Zonder een uitgebreide RCR procedure, zonder planMER, zonder projectMER, zonder passende beoordeling en zonder een 'locatie specifieke risico analyse. Dit zien wij als nalatigheid en grove schending van het daarboven gelegen Natura 2000-gebied. Het waterschap heeft in 2016 niet voor niets aangegeven dat als een zuurstimulatie zou worden uitgevoerd in veld Diever, niet wetend dát hiervan al sprake was in 2014, zich met name bezorgd maakt over vervuiling, omdat steeds vaker vervuilde putten worden aangetroffen. Dit heeft op latere termijn effect op het grondwater en de bodem. Vermilion heeft toegezegd dat deze methode niet in de LDS velden zal worden toegepast. Echter controle daarop en handhaving is op dit moment onvoldoende geregeld dus daar hebben wij geen vertrouwen in..
3. Gaswinning veroorzaakt schade aan de waterstand, waterloop en zorgt voor droogte. Deze effecten behoren bekend te zijn bij zowel de overheid als ook bij de bedrijven die gas winnen. Desondanks wordt hier niet over gesproken en er worden zelfs geen maatregelen genomen om dergelijke schade te voorkomen of teniet te doen. De waterschappen, en sinds kort ook waterleveringbedrijven, brengen hierover rapporten die nog steeds niet serieus worden genomen. Aan de ene kant krijgt de overheid een deel van de opbrengsten van gas, terwijl tegelijkertijd vele miljoenen worden geïnvesteerd om de waterhuishouding uit te breiden om verdroging tegen te gaan in Natura2000 gebieden en als maatregel tegen CO2 uitstoot en klimaatverandering. Zijn dit twee (of meer) ministeries die langs elkaar heen werken? Dit is een verkwisting van overheidsgeld! Het opstellen van een passende beoordeling, op grond van de habitatsrichtlijn, is te lang ontweken en dient nu opgesteld. Wij verwachten van zowel Vermilion als ook EZK een grondig onderzoek te doen conform Europese wetgeving op dit gebied en wat zelfs verplicht is! Er dient te worden aangetoond dat er geen sprake zal zijn van onomkeerbare gevolgen!
4. De bestaande schaderegelingen voldoen helemaal niet voor de opgelopen schade aan huizen. Terwijl de overheid via diverse campagnes burgers stimuleert om hun huizen te isoleren, over te stappen op warmtepompen e.d. worden de fundamenteën van diezelfde huizen aangetast door de schade die ontstaat bij gaswinning; op korte en op langere termijn. Wij stellen voor dat elk bedrijf dat gas wil winnen vooraf een bankgarantie afgeeft om eventuele schade in de toekomst te kunnen bekostigen.
5. Er worden door de overheid te weinig eisen gesteld aan bedrijven die gas winnen. Daardoor ontstaan schades aan burgers, natuur en milieu. Dezelfde overheid is in rep en roer als er drugsafval wordt gedumpt, terwijl ze wel kankerverwekkende afvallozingen toestaat.
6. Er is te weinig controle en handhaving van bestaande wet- en regelgeving, zodat bedrijven gewoon hun gang kunnen gaan met verdere verontreinig. De afvalwater dumpingen in Twente en Nijensleek lijken ons toch voldoende voor de overheid om in te zien dat er iets

goed mis is met de wijze waarop winningsvergunningen worden afgegeven én controles worden uitgevoerd. In dergelijke dumpingen worden grote hoeveelheden kankerverwekkende stoffen aangetroffen met alle gevolgen voor het burgers, milieu en natuur.

Wij verwachten dat EZK en Vermilion een gedegen en onafhankelijk onderzoek doen naar de benzeenemissie berekeningen en dat er periodieke controles op worden uitgevoerd. Zowel ten aanzien van waterverladingen te Eesveen (t.a.v. de afvalwaterinjecties in de put Nijensleek) alsook op de locaties van waaruit het afvalwater wordt afgevoerd naar Eesveen.

7. Vermilion is op sommige punten geen betrouwbaar bedrijf, omdat zij probeert procedures, regels en wetten te omzeilen om zoveel mogelijk winst te kunnen maken en de burgers met de kosten daarvan op te zadelen.

Voorbeeld-1: In september 2017 is Vermilion betrapt, omdat ze met explosieven een verdriedubbeling van de productie realiseerden uit veld Diever, terwijl deze perforatie *misschien* was toegestaan aan het 'eind van het leven van de put' (2025) om de productie gaande te houden.

Voorbeeld-2: Bij de gaswinning in de geologische deelformatie Akkrum (behorend bij het Diever veld), werd de totale hoeveelheid gasproductie in 3,5 jaar tijd gerealiseerd, terwijl was aangegeven dat deze hoeveelheid gedurende 10 jaar zou worden gewonnen. Van Groningen weten we dat het tempo van gaswinning causaal verband houdt met bodemdaling; hier heeft de Mijnraad eerder voor gewaarschuwd. Daarnaast heeft SodM vastgesteld dat dit ook tot ernstige bevingsschade in Groningen heeft geleid. Daarom eisen we dan ook dat er duidelijkheid is over welk productiescenario (low-, mid-, of high case) gewonnen gaat worden, in hoeveel jaar en welke bodemdalingsprognose en seismisch risico dáárbij hoort. Zoals het winningsplan nu is opgesteld ligt een herhaling van versnelde winningen zoals in veld Diever en veld Vinkega op de loer, zonder dat de risico's ervan zijn berekend.

Voorbeeld-3: Begin 2019 moet met spoed de inlaat (buis) in Nijensleek worden vervangen, terwijl 3 weken daarvoor tijdens controle nog "oké" werd afgegeven. De RvS is hier in november 2020 zeer kritisch op geweest.

Voorbeeld-4: Bij het overslaan van afvalwater bij Eesveen heeft SodM in 2019 aangegeven nimmer te hebben ingestemd met een benzeenberekening die een overschrijding toestond van maar liefst 6 kg benzeenemissie per vracht van 30 m3 afvalwater. Dat ligt v^{er} boven de grenswaarde. Maar ook niet met de herberekening waaruit zou blijken dat toch geen sprake zou zijn van een overschrijding. Het grote verschil tussen de twee berekeningen k^{an} niet kloppen omdat beide uitgaan van dezelfde geanalyseerde monsters. Wij eisen daarom duidelijkheid of Vermilion inmiddels voldoet aan het belangrijke Voorschrift over de benzeenemissies bij de omgevingsvergunning (Eesveen). Voor een dergelijke misdaad wordt een gewone burger strafrechtelijk vervolgd; maar dit bedrijf komt er gewoon mee weg! Omdat de SodM niet heeft ingestemd met deze wijze van benzeenemissie-berekenen zien wij dit als verwijtbare nalatigheid. Als inderdaad blijkt dat de herberekening niet klopt, zullen aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn.

Uitbreiding van gaswinning leidt tot verdere uitbreiding van afvalwater. SodM heeft voorschriften opgelegd t.a.v. afvalwater voor zowel Noordwolde als Wapse (LDS) en dat zegt ons voldoende om te twijfelen aan de berekeningen.

Oplettende burgers en journalisten ontdekken geregeld dat Vermilion haar afspraken schendt. En dat is alleen mogelijk door gebrekkige controle én handhaving door de verantwoordelijke instanties.

8. De winningsplannen zijn onvoldoende sluitend en bindend. Dat wil zeggen dat een bedrijf als Vermilion lukraak diverse putten met elkaar kan verbinden of juist als een aparte put wil bestempelen afhankelijk wat het beste uitkomt.

Het winningsplan voor de LDS velden biedt veel te veel vrijheden in het onderling mogen aftakken en perforeren in de putten op ieder gekozen moment, waardoor sprake is van veel

onzekerheden. Dit is bevestigd door de Mijnraad. Het risico dat velden op elkaar reageren wordt vanzelfsprekend steeds groter. Die cumulatie is namelijk ook al gebleken zoals ook bevestigd door het Waterschap.

Wij verwachten dan ook dat er een nieuwe MER wordt opgesteld, aangezien de vorige (uit 2016) niet meer actueel is.

9. Wij verzoeken de overheid om direct alle maatregelen te nemen zij tot haar beschikking heeft (alhoewel deze lang niet toereikend zijn). Dat betekent dat er rekening wordt gehouden met Natura2000 gebieden, Verdrag van Parijs, UNESCO, een planMER én een projectMER, RCR én daarop wordt gecontroleerd én gehandhaafd.
10. Het waterschap WDOD, de Provincie Drenthe en de gemeente Westerveld geven aan dat de effecten van de beoogde winning uit de VDW velden meegenomen moeten worden in de LDS procedure. Het waterschap sluit schade aan waterberging en Natura 2000 gebieden niet langer uit.

Het advies van Waterschap WDOD:

Naar verwachting zal, vanwege de ligging van de VDW velden, de samengestelde bodemdalingssom van alle gasvelden in de omgeving dusdanig groot zijn dat de gevolgen voor het watersysteem met een hydrologisch onderzoek inzichtelijk moet worden gemaakt. Het onderzoek bevat een inventarisatie van maatregelen om eventuele knelpunten in het watersysteem weg te nemen...(..)..Vanuit de Europese kaderrichtlijn water zijn ecologische doelen opgelegd waaraan ons watersysteem moet gaan voldoen. Hiervoor vinden komende jaren onder andere herinrichtingsprojecten plaats bij de Vledder Aa en Wapserveense Aa. In de situatie dat het waterpeil in ons hoofdsysteem niet mee kan bewegen met de bodemdaling, betekent dat er minder ruimte in het profiel van de beken zit en daarmee meer grond moet worden aangekocht om die ruimte te compenseren.

Kortom, wij hebben geen enkel vertrouwen in de wijze waarop de overheid, die er toch voor de burgers is (en niet andersom), met deze problematiek omgaat. Wij verwachten dat de overheid de burgers beschermt in plaats van hen opzadelt met de negatieve gevolgen van gaswinning. Over enkele jaren zal blijken hoeveel schade er is veroorzaakt en welke kosten dat met zich meebrengt. De bescherming gaat nog steeds uit naar het omstreden en foutgevoelige vergunningensysteem en niet naar de rechten van mens, natuur en milieu. Dat biedt geen goede basis of voldoende vertrouwen voor de winningsplannen.

Samenvatting

- Het ministerie EZK heeft niet voor niets de K van Klimaat in haar naamgeving. Er komt zelfs een aparte minister voor Klimaat in het nieuwe kabinet. Ons voorstel is om dit dan ook serieus op te pakken.
- Start niet met nieuwe gaswinning in LDS velden totdat er een update is van het huidige winningsplan. Dit word ook door de Mijnraad aangegeven
- Er bestaat kans op aardbevingen en de daarmee gepaard gaande schade aan gebouwen. Wij verzoeken om van Vermilion een bankgarantie te eisen om toekomstige schades te kunnen dekken.
- Leg de eis bij Vermilion neer dat afvalwater gereinigd wordt voordat het in de grond wordt gedumpt. Het is daarbij noodzakelijk om eerst de risico's van het afvalproduct goed in kaart te brengen om vervolgens een eventuele uitbreiding van gaswinning toe te staan. Leg Vermilion de verplichting op om vooraf aan te geven waar en hoeveel water gedumpt mag worden; controleer en handhaaf dit ten strengste. SodM heeft niet voor niets het voorschrift opgenomen dat Vermilion een plan moet overleggen waarin het bedrijf uitlegt hoe waterreductie tot stand zal komen.
- Onderzoek de redenen waarom er lekkages in de buizen is ontstaan. Totdat dit onderzoek is afgerond mag er geen verontreinigd afvalwater gedumpt worden.

- Geef geen toestemming aan Vermilion om de nieuwe putten separaat te mogen gebruiken. Er dient eerst gevolg te worden gegeven aan de MER waarin wordt aangegeven dat de integrale effecten in kaart moeten worden gebracht. Dat betekent dat niet alleen de nieuwe putten worden beoordeeld, maar ook de omliggende velden, aangezien deze elkaar beïnvloeden en dus cumulatief beoordeeld dient te worden.
- Neem de klimaatdoelen en klimaatverandering serieus. Door de centrale overheid, lokale overheden zoals provincie, gemeenten, waterschappen e.d. wordt al langer gesproken over energietransitie. Laat dit geen “papieren tijger” worden, maar onderneem actie. Steeds meer gemeenten, provincies en waterschappen laten duidelijk weten dat zij geen voorstander meer zijn van de huidige wijze waarop gas wordt gewonnen.
- Voorkom dat er opnieuw miljoenen Euro’s moet worden geïnvesteerd om de waterhuishouding uit te breiden, ten gevolge van gaswinning. En dat vooral op de hoger gelegen gronden in de noordelijke provincies. Uitbreiding van waterberging is niet alleen nodig om verdroging tegen te gaan in Natura 2000-gebieden, maar ook als maatregel van de overheid om klimaatverandering tegen te gaan. De doelstelling van gaswinning staat daar per definitie haaks op.
- Internationaal wordt door divers toonaangevende organisatie en instituten aangegeven definitief te stoppen met nieuwe winningen van fossiele brandstoffen.
- Het laatste nieuws is dat er toch meer gas gewonnen moet (?) worden omdat de minister zegt dat we dat contractueel hebben vastgelegd. Waarom heeft een commercieel contract meer waarde dan het “contract” dat de overheid naar haar burgers heeft?

Zienswijze ontwerp besluit omgevingsvergunning veranderen locatie Wapse (en in gebruik nemen van twee putten).

a) Historie werkwijze Wapse-1 put.

In 2021 is door Vermilion een aanvraag ingediend bij de minister voor het aanpassen van Wapse-1. Op deze locatie wordt veld Diever geproduceerd via put DIV-02. De aanpassing is nodig voor het in productie nemen van de nog aan te leggen putten LDS-01 en LDS-02. Daarvoor is op 27 juli 2021 tevens een nieuw winningsplan ingediend bij de minister. De minister heeft aangegeven in zijn ontwerp-besluit d.d. 30 november 2021 de veranderings-omgevingsvergunning te willen verlenen. Er is tevens een omgevingsvergunningsaanvraag (+ milieuvergunningsaanvraag) ingediend voor het slaan van de putten LDS-01 en 02 op deze locatie, maar daarop heeft de minister nog geen ontwerp-besluit genomen en maakt daarom geen onderdeel uit van de onderhavige gecoördineerde procedure.

Om te voorkomen dat de nieuwe plannen van Vermilion op de locatie Wapse wederom tot een “onomkeerbare gevolgen” zullen leiden, zoals in 2014 beoordeelt door de voorzieningenrechter van de rechtbank Noord Nederland wijzen wij de minister erop dat de procedure rond de nieuwe plannen van Vermilion nauwelijks verbetering vertoont. De gestarte procedure is namelijk gebaseerd op fouten uit het verleden. Dat is geen goede basis voor het uitvoeren van de nieuwe plannen op de mijnbouwlocatie Wapse-1.

In het deel waar Vermilion de boorlocatie wil aanpassen (uitbreiden asfaltering, twee boorkelders slaan, twee putten slaan én in gebruik nemen), geldt niet alleen 'Waarde - Agrarisch-2' maar ook 'Waarde - Landschap 2' (dus: dubbelbestemming).

Let wel: de twee beoogde putten liggen in een beschermde zone van het beekdal.

b) Bestemmingsplan “Buitengebied Diever”

De Raad van State heeft dit bestemmingsplan vernietigd. Dat betekent dat de eerdere aanvraag behandeld dient te worden als “afwijking bestemmingsplan” en zeker niet als ‘kruimelgevallenregeling’. Een kruimelgevallenregeling is niet van toepassing om verschillende redenen. Met name niet omdat de bouw en het gebruik van de bouwwerken max. 10 jaar mag zijn, terwijl hier sprake is van een blijvende situatie waarvan bovendien

uitgebreid moet worden onderzocht of niet sprake is van onomkeerbare gevolgen. De raad van de Gemeente Westerveld dient hierover vooraf te worden geraadpleegd waarna een formeel besluit dient te worden genomen. De Gemeente gaat over een wijziging van het bestemmingsplan dat hiervoor noodzakelijk is (en niet de Minister).

- a) Gasveld Diever ligt deels onder Natura2000 gebied. Dat betekent dat er aanvullende eisen worden gesteld aan gaswinning. Er is in het verleden (2013) geen RCR procedure gestart, terwijl dit wel had moeten. Daarnaast is hier zuursimulatie gedaan (een soort fracking). Wij eisen daarom dat er een nieuwe MER en ditmaal een passende beoordeling wordt opgesteld. Vooral omdat wij vaststellen dat de Voortoets (Natuurtoets 2021) wederom “matig” is, zoals ook het geval in 2014. Niet voor niets heeft de Dienst Landelijk Gebied destijds beoordeeld dat de Voortoets uit 2014 “kennisleemten” vertoont, dat de mitigerende maatregelen onvoldoende zijn waardoor het overschrijden van verbodsartikelen (Habitatsrichtlijn) was uitgesloten. Wij eisen nu grondig onderzoek waarin zorgvuldig wordt beoordeeld of verdere schade aan natuur en milieu voorkomen kan worden. Zo niet, dat de plannen van Vermilion géén doorgang kunnen vinden op grond van Europese wetgeving voor milieu en natuur (Natura 2000).
- c) Vermilion heeft bewust veel meer gas gewonnen dan was aangegeven. Via onduidelijke administratieve procedures heeft zij bewust de huidige wet- en regelgeving omzeild zonder dat dit gevolgen heeft gehad. Een dergelijk bedrijf dient vaker door onafhankelijke instanties te worden gecontroleerd en daarbij dient er te worden gehandhaafd en eventueel door het Openbaar Ministerie te worden vervolgd.
- d) Wij dienen dan ook de volgende verzoeken in:
  - Zoals eerder aangegeven dient er een nieuwe MER opgesteld te worden met een passende beoordeling; die uit 2016 is niet van toepassing op de nieuwe situatie.
  - Pas wet- en regelgeving aan om misstanden en het omzeilen van regels in de toekomst te voorkomen.
  - Controleer en handhaaf bedrijven die in het verleden blij hebben gegeven lichtzinnig met milieu en/of natuurovertredingen te zijn ongesprongen
  - Zorg voor bankgaranties om schade in de toekomst te kunnen afhandelen (evt. door een onafhankelijke commissie).
  - Richt een regionaal Klimaatfonds in, die door een onafhankelijke organisatie zal worden beheerd.

Wij hopen dat de nieuwe minister voor Klimaat beter omgaat met de bezwaren die er leven bij de burgers. Het lijkt er namelijk op dat burgers meer bezorgd zijn om het klimaat dan de overheid.

Met vriendelijke groet,
Bestuur van de stichting GAS DrOvF

Karel Jasperse, voorzitter (Noordwolde, Weststellingwerf)
Jeannette van de Velde, secretaris (Kallenkote, Steenwijkerland)
Gerard van Wijk, penningmeester (Wilhelminaoord, Westerveld)